NUMMER 2
MEI 2023

global minds Universities of Applied Sciences and Arts

GLOBAL Engagement

STIJN COENEN
"Samen bouwen aan een internationale community van global minded people." pagina 41

GES LAB
Stimuleren van reflectie en discussie over duurzaam globaal engagement pagina 8

AN VRANCKX
"Global-Minds-middelen zijn vooral zaaigeld."
pagina 22

Vijf jaar Global Minds aan de Vlaamse hogescholen in cijfers. 2017-2022

21 **BETROKKEN NATIONALITEITEN**

12 **PARTNER LANDEN**

18 **SIP** | 8 **COIL**

4 **CONGRESSEN**

onderzoek

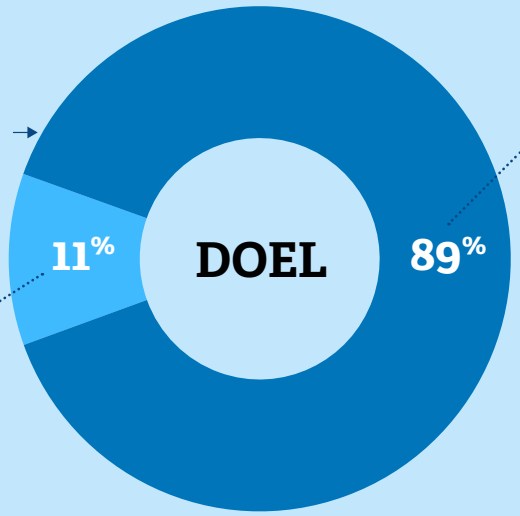

stage

REI
958

AANTAL XREI

	XREIin	XREIout	Totaal
2017	40	111	151
2018	34	125	159
2019	49	108	157
2020	8	8	16
2021-2022	29	59	88
Totaal	160	411	**571**

TOTAAL BUDGET 3.342.844 euro

Inhoud

pagina 4 - Global Minds
'Global engagement' bereik je niet alléén door naar het zuiden te reizen.

pagina 8 - GES Lab
Stimuleren van reflectie en discussie over duurzaam globaal engagement.

pagina 11 - Karel de Grote Hogeschool
Belgische & Cambodjaanse studenten voeren samen online onderzoek uit.

pagina 14 - UC Leuven Limburg
Korte trajecten naar het Globale Zuiden écht impactvol maken.

pagina 16 - Hogeschool PXL
Hoe maken we op virtuele wijze van studenten 'global citizens'?

pagina 18 - Erasmushogeschool Brussel
Hoe dekoloniseer je een klaslokaal?

pagina 20 - Vives Hogeschool
Van 'duurzaam' 'leerzaam' maken.

pagina 22 - AP Hogeschool Antwerpen
Global Minds-middelen zijn vooral zaaigeld.

pagina 24 - Marc Vandewalle & Eric Vermeylen
Het zit erop. En we starten opnieuw.

pagina 26 - Arteveldehogeschool
Multidisciplinaire teams op zoek naar oplossingen voor klimaatvraagstukken.

pagina 28 - HOGENT
'Improving the Quality of Life through the Quality of Care' in Oeganda.

pagina 30 - LUCA School of Arts
Hoe het denken over doen tot kunst verheffen.

pagina 32 - Howest + Vives
West-Vlaamse hogescholen bundelen de krachten in duurzame SIP/NIP.

pagina 34 - Odisee Hogeschool
Cultuursensitiviteit verhogen? Dat kan ook online!

pagina 37 - Antwerp Maritime Academy
Volg mee het onderzoeks-project van studenten in Cuba via hun dagboek.

pagina 40 - Thomas More
'Tackling Global Challenges' Collaboratief online en internationaal leren.

pagina 41 - Stijn Coenen
Samen bouwen aan een internationale 'community van global minded people'.

Global Minds Vlaamse hogescholen

We stelden vast dat je 'global engagement' niet alléén bereikt door naar het Zuiden te reizen.

Charlotte Christiaens is sinds 2017 projectcoördinator van het Global Minds-project van de Vlaamse Hogescholenraad. Omdat het in 2022 werd afgerond, is het hoog tijd voor een terugblik op de realisaties in die afgelopen vijf jaren. Maar ook en vooral om vooruit te kijken: in september van 2022 werd het tweede Global Minds project reeds afgetrapt. Hierbij zal er worden verder gewerkt op de reeds bestaande bouwstenen uit het vorige programma.

Kort en bondig: wat was de missie van Global Minds vijf jaar geleden ook alweer?
"In de eerste plaats wilden we studenten beter voorbereiden op hun positie in de maatschappij. Anders gezegd: via *'global engagement'* willen we studenten én personeelsleden van de dertien hogescholen opleiden tot wereldburgers. Niet evident, daarom moeten beide partijen goed voorbereid aan zo'n traject beginnen, zodat er écht sprake kan zijn van een interculturele ervaring en beleving."

Maar het grote plaatje ontbrak, begrijp ik?
"Hogescholen deden weliswaar al jarenlang aan *'global engagement'* in het Zuiden, maar voornamelijk via geïsoleerde trajecten. Het samenwerken met de lokale partners verliep eerder sporadisch en was minder ingebed in de structuur van de hogeschool. Met als gevolg dat ook de impact beperkt bleef. Om daaraan tegemoet te komen, hebben we binnen Global Minds ook visieteksten ontwikkeld. Zoals het *'Global Engagement Inspirational Framework'*, gebaseerd op de *'Sustainable Development Goals'* (SDG's) van de Verenigde Naties. Hoe kunnen hogescholen die doelen op beleidsniveau uitrollen en binnen de eigen werking activiteiten ontwikkelen rond *'People & Planet'*?"

Jullie hoopten met Global Minds op een multiplicatoreffect. Is dat gelukt?
"Absoluut, *'global engagement'* heeft een echte boost gekregen in de hogescholen. Zo zagen we in de afgelopen vijf jaar steeds meer projecten ontstaan en zijn jaarlijks zo'n 250 studenten binnen Global Minds stage gaan doen in een partnerland. Het mocht echter geen verhaal van kwantiteit worden: we wilden dat die trajecten in de eerste plaats zinvol en aansluitend op de lokale noden waren door te vermijden dat – zeker bij groepsstages – studenten in hun eigen kring blijven en hun eigen taal spreken."

"We willen net dat ze naar een land gaan waar men een volledig andere taal spreekt, zodat ze een unieke interculturele beleving kunnen ervaren. Daarom is het belangrijk dat we meer inzetten op pre-departure training én debriefings."

"Corona bleek ook een echte 'eye-opener'. We stelden vast dat je 'global engagement' niet alléén bereikt door naar het Zuiden te reizen."

Charlotte Christiaens

Jullie werken ook samen met de universiteiten.
"Global Minds is inderdaad niet exclusief voor hogescholen. Elke Vlaamse universiteit – Gent, Hasselt, Antwerpen, Brussel en Leuven – heeft een eigen Global Minds-programma, met een invulling die sterk kan afwijken van die van de hogescholen. Zo kunnen er ook webinars of doctoraten aan gekoppeld zijn. In de komende vijf jaar zullen we nog meer inzetten op de synergie tussen hogescholen en universiteiten. Zeker omdat de middelen beperkt zijn, is het belangrijk dat we samen aan gemeenschappelijke doelen werken. Hiervoor werken we samen in het kader van associatieve projecten."

Op 1 september 2022 werd het tweede vijfjarentraject gelanceerd, dat loopt tot 2026. Jullie hebben wellicht heel wat opgestoken van het eerste?
"Het voordeel is inderdaad dat we de komende vijf jaar kunnen aanvatten met een rugzak aan praktische inzichten. Zo hebben we ingezien dat we beter moeten luisteren naar de noden van lokale partners, onder meer door studenten van daar hier stage te laten doen. Tijdens het eerste Global Minds was het alleen mogelijk om 'onze' studenten naar het Zuiden te laten gaan, wat voor eenrichtingsverkeer en een onevenwicht zorgde."

"Daarnaast moeten we meer inzetten op flexibiliteit – klimaatveranderingen maken de uitdagingen groter, de budgetten zijn beperkt … – en op de synergie met externe partners als universiteiten, ngo's en overheden. En tenslotte werken we ook een aantal gezamenlijke congressen en leertrajecten uit waar iedere hogeschoolmedewerker aan kan deelnemen."

Welke lessen hebben jullie uit corona getrokken?
"Aanvankelijk was het alle hens aan dek: we moesten al onze studenten in het buitenland terugtrekken, en docenten die projecten in het Zuiden zouden co-organiseren konden opeens niet meer vertrekken. De eerste drie jaar van Global Minds hadden we sterk ingezet op mobiliteit van studenten en staf, maar opeens viel dat weg en moesten we het over een andere boeg gooien. Vanaf dan hebben we de budgetten aangewend om online trajecten op te zetten en docenten ruimte te geven voor *'global engaged research'*, online trainingstrajecten en de ontwikkeling van nieuwe blended modules. Die insteek bleek een echte *'eyeopener'*: we stelden vast dat je global engagement niet alléén bereikt door naar het Zuiden te reizen."

De pandemie was dus niet alleen maar ellende?
"Het maakte ons duidelijk dat online evenementen ter vervanging van fysieke conferenties een veel groter internationaal bereik kunnen hebben. Zo hebben we intussen vier Global Minds-conferenties georganiseerd, waarvan één volledig online. Deze trok het grootst aantal deelnemers. In het tweede Global Minds-project moeten we met andere woorden nog veel meer evolueren naar een hybride model van reizen en virtuele

evenementen. Uiteraard zijn er uitdagingen in dat onlineverhaal – de partners moeten voldoende sterk internet hebben, er zijn tijdsverschillen, … – maar de voordelen zijn veel groter."

Wat is de ambitie voor de tweede editie?
"Dat we niet alleen de studenten en docenten bereiken die al met het topic van *'global engagement'* bezig zijn – de *'believers'* zeg maar – maar dat ieder individu ermee in aanraking komt. Door wereldburgerschapseducatie veel breder aan te pakken, komen we dichter bij de grote droom: een internationale gemeenschap van *'globally engaged people'*." ■

"Door wereldburgerschapseducatie veel breder aan te pakken, komen we dichter bij de grote droom: een internationale gemeenschap van globally engaged people." *Charlotte Christiaens*

GES Lab

Stimuleren van reflectie en discussie over duurzaam globaal engagement

Onze samenleving verandert aan een hoog tempo. Ze wordt dag na dag diverser, complexer en uitdagender. De Vlaamse hogescholen hebben daarom de belangrijke taak studenten voor te bereiden op een (professioneel) leven in die volatiele geglobaliseerde maatschappij. Dat kan natuurlijk alleen maar als hogeschoolmedewerkers zelf genoeg kennis hebben over de complexe uitdagingen die ons te wachten staan. Het 'Global Engagement Staff Lab' (GES Lab) komt tegemoet aan die nood, met een online traject dat discussie en reflectie rond globaal engagement stimuleert om zo tot implementatie ervan te komen.

Het doel van het GES Lab is een behapbaar, flexibel en toegankelijk platform te creëren waarop hogeschoolmedewerkers plaats- en tijdsonafhankelijk korte modules kunnen volgen. In de modules lichten onder andere Gie Goris van MO*, expert racisme en discriminatie Stella Nyanchama Okemwa en Marianne Vergeyle, adjunct-directeur van Samana, hun visie op *'global engagement'*, beeldvorming en dekolonisatie toe.

Wie verdieping wil, blijft niet op zijn honger zitten.
Dankzij de uitgebreide *'toolkit'* krijgen hogeschoolmedewerkers praktische tips en tricks om studenten voor te bereiden op een internationaal traject, hun curriculum te dekoloniseren en een visie op globaal engagement te vertalen naar de praktijk.

Plaats- en tijdsonafhankelijk leren, maakt deelname haalbaar voor iedereen
De keuze voor de benaming *'Global Engagement Staff Lab'* was een erg bewuste. Charlotte Christiaens is projectcoördinator van het Global Minds-project, waarvan het GES Lab deel uitmaakt: "We willen absoluut niet meer spreken over ontwikkelingssamenwerking. Die omschrijving brengt teveel koloniale gedachten met zich mee."

Voor de oprichting van het GES Lab bakende een klankbordgroep – met daarin medewerkers van de dertien Vlaamse hogescholen - verschillende onderdelen van globaal engagement af. Zij vertrokken van al bestaande initiatieven en onderzochten de noden die in de verschillende onderwijsinstellingen leefden. Vooral UCLL werkte al heel veel bruikbaar en interessant materiaal uit, waar het GES Lab dankbaar gebruik van mocht maken.

> *"We mikken op een multidisciplinair doelpubliek ."* Charlotte Christiaens

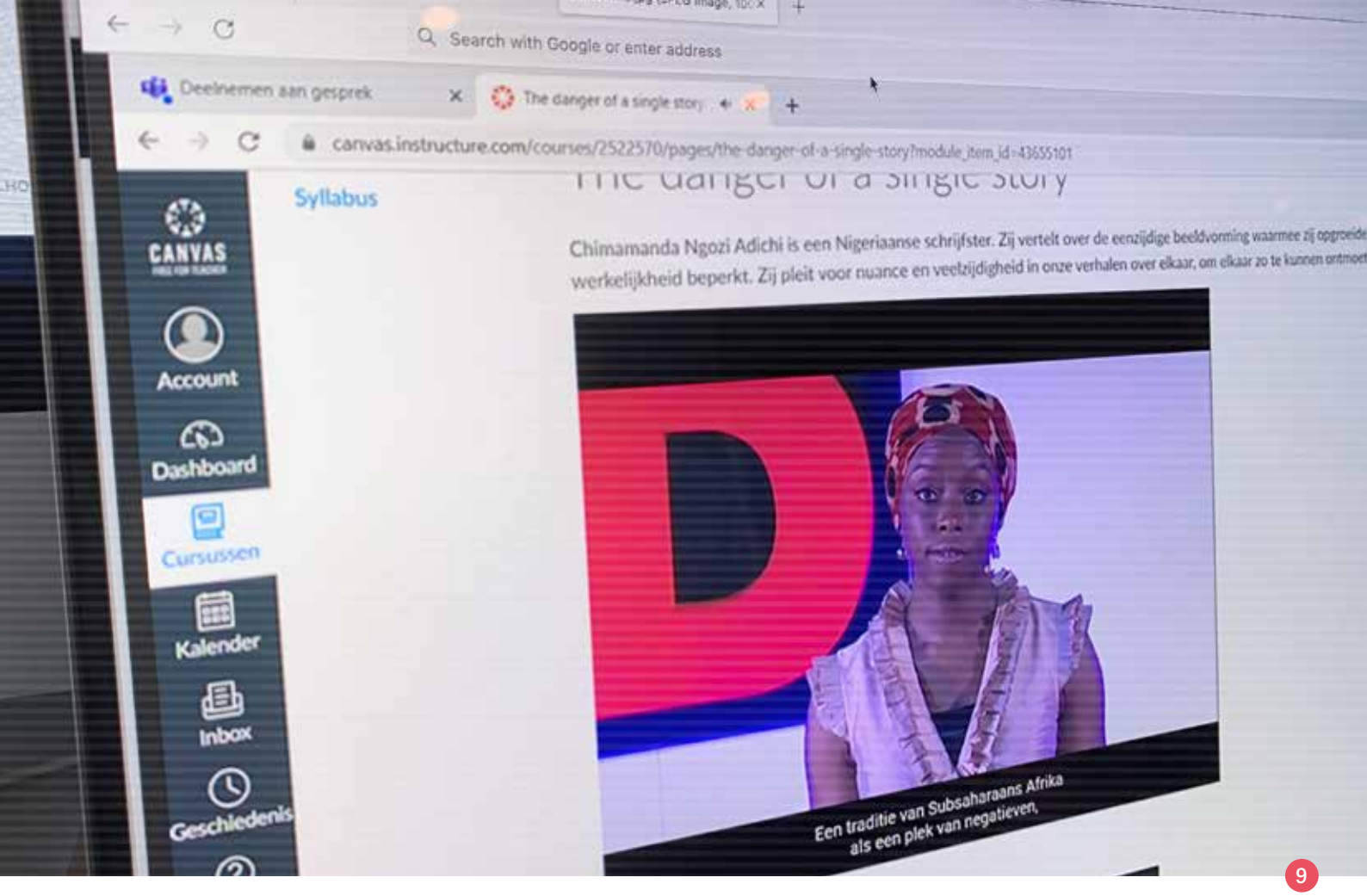

Het resultaat is een online platform met drie modules die elke hogeschoolmedewerker kan doorlopen op een moment dat het voor hem of haar past. Die plaats- en tijdsonafhankelijkheid was een must om deelnemers te engageren. Heel uiteenlopende jaarplanningen en lessenroosters maken het onmogelijk om alle geïnteresseerden samen te brengen op vaste momenten.

Charlotte Christiaens: "Toch kwam ook de vraag naar live-sessies met mogelijkheid tot interactie. Daarom werden op een paar vastgelegde tijdstippen webinars georganiseerd. De opkomst was niet altijd even groot, het onderwerp bepaalde de interesse. Zo trok een sessie rond de voorbereiding van studenten op een internationaal traject veel geïnteresseerden, terwijl er tijdens andere sessies minder aanwezigen waren."

Kansen, maar ook uitdagingen

Uit eigen intern onderzoek werd duidelijk dat wie zich inschreef voor het GES Lab ook echt geïnteresseerd was. Gemiddeld bekeken zo'n tachtig deelnemers de modules en per module spendeerden ze 2 à 3 uur tijd. Hogeschoolmedewerkers die de modules volgden, waren volgens datzelfde interne onderzoek ook erg tevreden over de inhoud en aanpak. Zeker de intervisiemomenten werden gesmaakt. Daarop wisselden de deelnemers ideeën uit en konden ze elkaar bevragen over de praktische aanpak tijdens lessen en andere studentencontacten.

De grote uitdaging van het GES Lab was de erg diverse doelgroep. Zowel docenten als andere geïnteresseerde hogeschoolmedewerkers konden de online modules volgen. Maar de verschillen in

Gui Goris,
gewezen hoofdredacteur
van MO* Magazine

achtergrondkennis van *'global engagement'* waren groot: sommige docenten integreerden de topics reeds enkele jaren in hun lessen, anderen zetten hun eerste stapjes.

Tijdens de intervisiemomenten kwam dat regelmatig naar boven en gaven deelnemers aan dat ze veel leerden van wie al vertrouwd was met *'global engagement'*. Om die reden bevatten de modules ook links naar heel veel achtergrondinformatie, waardoor de deelnemers zelf kunnen beslissen welke info ze nodig hebben. In de toekomst – want die is er! – komen er intervisiemomenten volgens het kennis- en ervaringsniveau van de deelnemers. De tweede grote uitdaging was dat niet alle opleidingen even sterk vertegenwoordigd waren. Zo is globaal engagement al sterker ingeburgerd in de lerarenopleiding, terwijl ingenieurs en laboranten moeilijker te bereiken waren. Nochtans is ook in zulke richtingen een sterke visie op *'global engagement'* van groot belang.

Het voordeel van de uitgewerkte online modules is dat wie wil ook na afloop van het GES Lab nog toegang kan krijgen tot alle informatie. De intervisiemomenten zijn dan wel afgerond, maar alle andere tekst en uitleg blijft beschikbaar.

Hogeschoolmedewerkers die de modules volgden waren erg tevreden over de inhoud en aanpak.

Het GES Lab blijft bestaan.
Global Minds gaat zijn tweede fase in en vanzelfsprekend loopt GES Lab door. Intussen wordt achter de schermen hard nagedacht over manieren om hogeschoolmedewerkers te bereiken die nu nog niet (zo erg) bezig zijn met *'global engagement'* en krijgen een aantal bestaande inhoudelijke onderdelen een update. ■

COIL SIP in Karel de Grote Hogeschool

Belgische & Cambodjaanse studenten voeren samen online onderzoek uit

Toen het geplande SIP omwille van de gekende redenen niet mocht doorgaan, lanceerde de Antwerpse Karel de Grote Hogeschool (KdG) een oproep: "Wie wil aan de slag met 'Collaborative Online International Learning' (COIL)?" Als coördinator internationalisatie in de educatieve bachelor kleuter- en lager onderwijs greep Pieter Borremans deze kans met beide handen.

Pieter Borremans: "Voor een SIP moet je kunnen reizen. En dat was twee jaar lang zo goed als onmogelijk. De hogeschoolbrede oproep is een goed alternatief, een online aanpak die studenten toch de kans zou geven zich te bekwamen in internationale competenties."

"Al sinds 2017 hebben we een sterke Cambodjaanse partner, waarmee we vooral op vlak van studentenmobiliteit samenwerken: de afdeling voor *'Primary Education'* van Phnom Penh Teacher Education College."

"We hebben dus een gedeeld verleden, er is wederzijds vertrouwen en dankzij een eerdere uitwisseling kennen de docenten de Belgische context ook. Toen de oproep voor het COIL SIP kwam en ik onze partnerschool vroeg of ze mee haar schouders onder zo'n initiatief te zetten, was hun antwoord positief."

Gedeeld onderzoek met gemeenschappelijk kader

"Ons initiële idee was om studenten te laten samenwerken aan onderzoek rond *'global citizenship education competences'*. Dat zag onze Cambodjaanse partnerschool niet helemaal zitten, tenzij de nadruk lag op de *'effectiveness of teaching'*. Uiteindelijk kwamen we tot een consensus met een gedeelde online cursus. Onze collega Mart Doms ontwikkelde en leidde het onderzoeksgedeelte van het project."

"Twaalf studenten van KdG en twaalf Cambodjaanse studenten volgden samen een vijftiental online sessies. Ze kregen een theoretisch kader over de onderzoekscyclus en werkten dan een onderzoeksonderwerp uit, in internationale duo's. Via literatuuronderzoek en praktische oefeningen in hun thuisland onderzochten ze de thema's.

> *"We denken na over een gelijkaardig project met Europese partner-instellingen."* Pieter Borremans

Onderzoeksonderwerpen COIL SIP

- Deepening and reinforcing learning
- Reflecting on learning
- Learning delay because of COVID-19 (e.g. focus on inactive students)
- Teacher characteristics: knowledge & skills, aptitude, attitudes & values (e.g. focus on establishment of standardized tests)
- Pupil engagement in learning (e.g. focus on active learning, learning by moving)
- Blended learning
- Classroom management
- Homework
- Interacting with pupils
- Evaluation & feedback
- Positive relationships
- Use of methods

Pieter Borremans *"De studenten kregen een theoretisch kader over de onderzoeks-cyclus en werkten dan een onderzoeksonderwerp uit, in internationale duo's."*

Het doel: inzicht krijgen in hun onderwijsthema door de gelijkenissen en verschillen op tafel te leggen en zo hun cultureel kader te verbreden."

Innovatief & succesvol project mét uitdagingen

Pieter Borremans: "Het project was een succes. Het heeft de mindset van onze studenten veranderd en grenzen geopend. Ze moesten leren omgaan met praktische uitdagingen – hoe plannen we online sessies met het uurverschil? – en ook met de interculturele verschillen."

Pieter Borremans: "Zowel wij als de studenten kijken terug op een geslaagd en innovatief project. We hebben een opleidingsonderdeel uitgewerkt dat studenten uit twee totaal verschillende landen tegelijkertijd konden volgen. Dat heeft geleid tot heel wat *'aha-erlebnissen'* en studenten in de twee landen leerden hun oordeel uitstellen, begrip te tonen voor een situatie en hun doelen bij te stellen – omdat ze het interessant vonden."

"Natuurlijk waren er ook uitdagingen. Ten eerste: er bestaan geen twee academische kalenders die meer van elkaar verschillen dan de onze en de Cambodjaanse. Onze studenten eindigen hun jaar op 1 juli, in Cambodja stopt het academiejaar pas op 1 september. Ook stages vinden plaats op heel andere momenten, waardoor het voor de studenten niet altijd gemakkelijk was om momenten te prikken voor hun online sessies. Neem daarbij ook nog de vijf à zes uur tijdsverschil en je snapt hoe lastig het soms was. Gelukkig konden we rekenen op heel veel goodwill van onze studenten en konden we sessies plannen in de vakanties."

"Ten tweede: de Cambodjaanse studenten waren soms moeilijk te verstaan. Hun theoretische kennis van het Engels is dan wel groter, hun uitspraak bemoeilijkte de verstaanbaarheid. En de derde uitdaging was dat onze studenten zich af en toe afvroegen of het concept wel duidelijk was voor hun internationale partner. "

"De aanpak van ons project sluit beter aan bij onze visie op onderwijs, en de Cambodjaanse opleiding staat nog in zijn kinderschoenen. Dit is de allereerste lichting die zal afstuderen. Het curriculum is mee bepaald door onder andere Unesco én door een Japanse universiteit – die een hele andere aanpak vooropstelt dan wat wij gewoon zijn."

Transfer naar Europa?

Pieter Borremans: "Willen we opnieuw zo'n project uitwerken, dan vergroten we het aantal studiepunten dat studenten daarvoor krijgen. De studielast was groot en we moeten op zoek naar een beter evenwicht. Dat is een moeilijke oefening, want als we meer studiepunten willen toekennen aan dit opleidingsonderdeel, moeten we die ergens anders gaan halen. En dat heeft dan weer impact op het hele curriculum."

"Op dit moment denken we na over een gelijkaardig project met Europese partnerinstellingen. Het ontwikkelwerk is gebeurd, de transfer kan gemakkelijk gemaakt worden. Natuurlijk valt dan een deel van de aantrekkingskracht weg, want net de samenwerking met een partner in het globale Zuiden maakte dit project zo sterk." ■

UC Leuven-Limburg

Korte trajecten naar het Globale Zuiden écht impactvol maken

Veel studenten trekken in het kader van 'Global Engagement' naar het Zuiden, maar daar komen niet altijd de juiste internationale competenties uit, wat toch de bedoeling is. Daarom besliste UCLL die korte trajecten in kaart te brengen en te kijken waar verbetering mogelijk is, zodat alle betrokken partijen er meerwaarde uit halen: de Globale Zuid-partner, de student en de hogeschool.

Ellen Westhof, internationaal coördinator van de opleiding verpleegkunde aan UCLL, werkt sinds september 2021 op dit onderzoeksproject (dat nog volop loopt).

Wat was de concrete onderzoeksvraag?
"De impact van (multidisciplinaire) korte begeleide trajecten in het globale Zuiden op de internationale competenties van studenten. Meer bepaald willen we te weten komen of die studenten terugkeren met de beoogde internationale competenties. We stelden namelijk vast dat de trajecten in het verleden niet afgestemd waren tussen alle UCLL-opleidingen – hoewel ze toch al een paar jaar georganiseerd worden – en dat iedereen zijn eigen manier van begeleiden en evalueren heeft. Daarom willen we te weten komen wat die korte trajecten van twee weken concreet de moeite maakt."

Hoe hebben jullie dat aangepakt?
"Door alle lectoren die dergelijke korte trajecten begeleiden te spreken in een focusgroep. We kwamen al snel tot de conclusie dat er niet echt een breed gedragen visie of aanpak was en dat er nood is aan gemeenschappelijke tools en werkvormen om deze trajecten te begeleiden en te evalueren. Daarom willen we nu concreet alle trajecten samenbrengen en een gulden standaard ontwikkelen. Binnenkort starten we bovendien met focusgroepen met studenten, om te onderzoeken welke competenties zij ontwikkeld hebben en wat zij meenemen uit deze korte trajecten."

"We onderzoeken of studenten van hun korte trajecten terugkeren met de beoogde internationale competenties." Ellen Westhof

"Studenten moeten inzien dat ziekenhuizen instellingen zijn waar heel veel context nodig is en dat ze dus beter een open blik op de samenleving ontwikkelen." Ellen Westhof

Is dat ook om het idee tegen te gaan dat een buitenlands traject vooral Instagram-waardig moet zijn?
"Zeker en vast. De belangrijkste betrachting is vermijden dat studenten dergelijke korte trajecten als toeristische uitstapjes zien: even naar het buitenland voor een leuke ervaring. We willen daarom dat de vraag echt vanuit de Globale Zuid-partner komt. We willen garanties inbouwen om nauwe samenwerkingen op te kunnen zetten en eenrichtingsverkeer te vermijden."

Jij bent verbonden aan de opleiding verpleegkunde. Wat halen jullie concreet uit die korte trajecten?
"Onze studenten zullen in de zorgsector te maken krijgen met heel wat verschillende culturen, daarom zetten we sterk in op interculturele competenties. Dit doen we door verschillende trajecten zoals virtuele mobiliteiten, lange mobiliteiten, samenwerking met lokale actoren zoals asielcentra, maar dus ook deze korte trajecten. Door studenten via verschillende trajecten onder te dompelen in de ICOMS hopen we hen de noodzakelijke competenties mee te geven." ■

Hogeschool PXL

Hoe maken we op virtuele wijze van studenten global citizens?

Waar strooide COVID-19 geen roet in het eten? Zo moesten de budgetten die Hogeschool PXL had vrijgemaakt voor internationale mobiliteit een nieuwe invulling krijgen. Na enig (zelf-) onderzoek besloot PXL daarom lectoren en studenten te sensibiliseren via een reeks lezingen.

"Ook tussen pakweg Kortrijk en Hasselt bestaan cultuurverschillen." Anniek Orye

Binnen dit *Global Intercultural Awareness*-traject bood PXL inspirerende belevingen aan waarin boeiende figuren ofte Global Citizens kwamen vertellen over het brede thema van interculturele contacten. "Het moest interessant zijn voor studenten én lectoren", vertelt departements-coördinator internationalisering Anniek Orye. "Zo kwam op een bepaald moment oprichter en voormalig hoofdredacteur van tijdschrift MO* Gie Goris spreken. Door die lezing heel concreet te koppelen aan een PXL-docent journalistiek, kon er een boeiende transfer ontstaan."

"Aanvankelijk wilden we die sessies live doen, maar het werd noodgedwongen een digitaal gebeuren. Soms hadden we wel het geluk een combinatie van offline en online te kunnen doen. Zo organiseerden we na een virtueel bezoek aan het Afrikamuseum een fysieke stadswandeling doorheen Hasselt, zodat studenten met eigen ogen konden zien hoe de economische expansie van de kolonie was uitgebouwd."

Niet voldoende doen

Hogeschool PXL was er vooral op gebrand te werken rond intercultureel bewustzijn, omdat ze na enige introspectie tot de vaststelling kwam dat studenten en lectoren interculturaliteit enigszins eenzijdig benaderden en dat onderwijzen vanuit multiperspectiviteit geen evidentie is. "Hoewel wij als hogeschool heel wat studenten met een migratieachtergrond aantrekken, is er te weinig doorstroming", duidt Anniek Orye. "Dat kan maar één ding betekenen: dat wij nog niet genoeg doen. Deze lezingenreeks gaf ons de kans deze materie grondig te behandelen en vervolgens de transfer naar de lespraktijk te maken, die nog te veel gekleurd is door onze witte, gestudeerde middenklasse-achtergrond."

Sessie vanuit Zuid-Afrika

Global Intercultural Awareness bleek een succes: studenten vanuit alle mogelijke opleidingen noemden de online sessies verrijkend en blikverruimend. Ook zij die zich al hadden ingesteld op internationale mobiliteit en daar de nodige voorbereidingssessies rond hadden gevolgd, vonden het zinvol en verbindend.

"Anderzijds moeten we durven toegeven dat het fysieke aspect werd gemist", gaat Anniek Orye verder. "Er is online heel veel mogelijk – PXL-studenten konden een sessie volgen, geleid door iemand in Zuid-Afrika – maar er gaat ook veel nuance verloren. Bovendien zijn studenten soms al jarenlang bezig met de voorbereiding van een internationale mobiliteit, als bekroning van hun opleiding – dat vervang je niet zomaar door online sessies."

Maar dat het traject waardevol bevonden werd, staat vast. Alle betrokken partijen konden er iets uit halen. "Studenten kwamen in contact met een divers en internationaal verhaal; het beleid zag in dat er nog veel stappen nodig zijn in het discours van dekolonisatie; lectoren beseften dat taalgebruik vaak heel cultuursensitief is en de lesinhoud vaak erg westers. Waarom bijvoorbeeld altijd Socrates en Plato behandelen tijdens filosofie, en niet eens een Afrikaanse tijdgenoot zoals Orunmila? Ze beseffen dat de instroom divers is en dat er dus aan andere interesses moet tegemoetgekomen worden."

Daarnaast hadden de lectoren veel aan het Global Engagement Lab, opgezet door de Vlaamse Hogescholenraad. "De modules daarin vormen een echte verrijking en laten toe om over hogescholen heen aan uitdagingen te werken", besluit Anniek Orye. "Dat is nodig, want ook tussen pakweg Kortrijk en Hasselt bestaan cultuurverschillen die overwonnen moeten worden (lacht)." ■

Hoe dekoloniseer je een klaslokaal?

‘Decolonizing the Classroom’ is een onderzoeksproject van het RITCS dat bepaalde vakken wil doorlichten met het oog op dekolonisering. Het RITCS ondernam een nodige stap met twee concrete initiatieven.

Een eenzijdige kijk verbreden moet geleidelijk gebeuren. Daarom begon Nedjma Benchelabi, theaterauteur en filmmaker die vorig academiejaar door het RITCS (Royal Institute for Theatre, Cinema and Sound) werd aangetrokken, met heel gerichte acties. Ze pakte twee eerstejaarsvakken concreet aan en ging met de studenten in dialoog.

Open en eerlijke houding

“Enerzijds sloeg ik de handen in elkaar met de docent cultuurgeschiedenis”, vertelt ze, “met als bedoeling studenten een andere kijk te bieden door lagen aan het lesmateriaal toe te voegen. Een eerste stap is namelijk bestaande vakken verbreden. Later kunnen nieuwe vakken worden geïntroduceerd. Zo toonde ik hen de reizen van Ibn Batuta en andere reizigers, die de eerste kaarten tekenden en ons de kans geven de wereld vanuit andere ervaringen te benaderen. Op die kaarten staat Europa namelijk niet centraal, met Afrika daaronder, maar net omgekeerd. Het is interessant om vanuit dit perspectief te creëren.” Dit traject om studenten te leren vanuit andere referentiekaders naar cultuur te kijken, wierp snel vruchten af. Zo gaf de docent aan dat alles wat in de lessen aan bod komt, voortaan explicieter wordt gekaderd, met de duidelijke vermelding dat een bepaalde topic vanuit dit of dat perspectief wordt benaderd. Toch zijn dit enkel de eerste stappen in een veel groter en nodig proces van dekolonisering en structurele verandering.

Nedjma Benchelabi *“Dit zijn enkel eerste stappen in een veel groter nodig proces van dekolonisering en structurele verandering”*

Vrouwelijke filmmakers

Het bleef niet bij cultuurgeschiedenis, want Nedjma Benchelabi deed hetzelfde met het vak filmgeschiedenis. “Daar was het vooral mijn taak om het klassieke repertoire in vraag te stellen, want ook dat wordt doorgaans vanuit een westerse perceptie van kunsten geïnterpreteerd. Ik toonde films en toneelstukken die niet tot dit repertoire behoren maar wél gemaakt en beleefd worden in Europa en dus een plaats in dat repertoire verdienen. Zo heb ik sterk de nadruk gelegd op vrouwelijke filmmakers van Afrikaanse en Zuid-Amerikaanse origine. Daarnaast focuste ik op Afrikaanse regisseurs die werken rond de postkoloniale relaties tussen de continenten Europa en Afrika – bijvoorbeeld het thema postkolonialisme. Daartoe nodigde ik onder meer de directeur Ali Essafi van *‘Before the Dying of the Light’* als gastspreker uit voor een conversatie over Tegen-Cultuur en een Tegen-Canon binnen de beeldende kunsten.”

Van gerichte actie naar structurele veranderingen

Het RITCS gaf *‘global engagement’* dus vorm via concrete, positieve actie, maar daarnaast voerde Nedjma Benchelabi veel gesprekken met de studenten zelf. “Specifiek over hoe de feedback in de lessen verbeterd kon worden, of hoe diversiteit volgens hen moest worden ingevuld. Ik werkte dus op twee sporen: docenten enerzijds en studenten anderzijds, in de hoop ook een soort brug tussen beiden te zijn. Nu wil ik vooral meer docenten in dit verhaal mee krijgen, zodat we van gerichte actie kunnen doorgroeien naar structurele veranderingen die we samen realiseren.” ■

Vives Hogeschool

Van ‘duurzaam’ ‘leerzaam’ maken.

In 2019 lanceerde VIVES, samen met de Vlaamse Hogescholenraad, het inspiratiekader ‘Global Engagement in hoger onderwijs’, met als ultieme ambitie de ‘Sustainable Development Goals’ (SDG’s) van de VN in het curriculum te implementeren. In de uitwerking van deze visie op duurzame internationalisering ontstond het project van de ‘Global Engagement Changemakers’, ondersteund door Global Minds-middelen.

Heel concreet wil VIVES met dat inspiratiekader de vijf P’s die duurzame ontwikkeling definiëren linken aan internationalisering, onder meer door *Global Engagement Changemakers* in te zetten: docenten die zich engageren om – voor vijf procent van hun opdracht – mondiale thema’s en internationale partners uit DAC- landen virtueel hun lessen binnen te brengen. Die docenten worden op basis van hun projectidee geselecteerd en krijgen een academiejaar lang tijd en ruimte om op wereldburgerschapseducatie in te zetten.

“In academiejaar 2020-2021 doorliepen in totaal vijftien docenten dit proces”, vertelt Tine Ternest, hoofd van het *‘Global Engagement Office’* aan VIVES. “Dankzij extra subsidies van de provincie West-Vlaanderen kunnen we in 2021-2022 en 2022-2023 nog 20 extra docenten selecteren. In totaal dus 35. Bedoeling is dat ze met hun uitgewerkte idee verder aan de slag gaan en de good practices delen met andere collega’s. Het *‘Global Engagement Staff Lab’* van de Vlaamse Hogescholenraad bieden we tijdens het proces aan als bijkomende professionalisering.”

Enorme verbreding en meerwaarde

“Zoals je merkt, ligt de focus in dit project op personeel”, gaat Tine Ternest verder. “Dit komt omdat er heel wat middelen voor studiebeurzen voor studenten op overschot waren omwille van de pandemie. De vrijgekomen middelen wilden we benutten om onze visie op internationalisering en duurzaamheid verder te implementeren in VIVES.

In plaats van de zoveelste studiedag te organiseren of professionalisering op te zetten – initiatieven die vaak altijd dezelfde overtuigde mensen aantrekken – besloten we in te zetten op een project waarbij *‘global engagement’* zou doorsijpelen tot in de lessen. Via de onderwijspraktijk van de docenten dus. Met andere woorden: in plaats van onze visie waar te maken door studenten internationaal uit te sturen, zouden we de wereld binnentrekken via *‘virtual exchange’*. Op die manier komen alle studenten met de wereld in contact.”

Cambodjaanse studenten in de les

Intussen hebben ze één academiejaar volledig achter de rug en loopt momenteel het tweede. Wat VIVES Hogeschool tot nog toe concreet opstak van het project, willen we weten. “Ik denk dan vooral aan twee zaken”, antwoordt Tine Ternest. “Ten eerste maakten studenten én docenten kennis met de *‘Sustainable Development Goals’* waar sommigen nog nooit van gehoord hadden. Ten tweede bleek die virtuele samenwerking met internationale partners enorm goed te werken en oversteeg dit het klassieke partnership verhaal: het zorgde voor een enorme verbreding en meerwaarde, omdat veel studenten die er nooit

"In plaats van onze visie waar te maken door studenten internationaal uit te sturen, zouden we de wereld binnentrekken via 'virtual exchange'. Op die manier komen alle studenten met de wereld in contact." Tine Ternest

toe zouden gekomen zijn om naar het buitenland te gaan toch aan hun internationale competenties konden werken. Zo liep binnen de opleiding logopedie een project rond stagebegeleiding met VIVES- en Cambodjaanse studenten en docenten. Die moesten leren samenwerken, ondanks uitdagingen als beheersing van het Engels, verschillende tijdzones, culturele verschillen rond stiptheid (lacht) … Dat verliep allemaal virtueel, maar vormde een heel intens leerproces. Ook voor VIVES, want dit was voor de hogeschool een volledig andere manier om aan internationalisering te doen."

"Er moeten nog veel stappen gezet worden, maar multi-perspectiviteit heeft via het integreren van de stem van onze internationale partners zijn weg naar de lessen gevonden. Vandaar dat we er dus nog een academiejaar gaan op inzetten. De oproep is nog niet gelanceerd, maar nu al geven docenten aan te willen instappen." ■

AP Hogeschool Antwerpen

Global Minds-middelen zijn vooral zaaigeld.

Via korte, intense trajecten ter plaatse tot structurele samenwerking komen: dat is wat AP Hogeschool vooral overhoudt aan het afgelopen Global Minds-vijfjarenproject. De komende vijf jaar willen ze dan ook des te meer inzetten op die '*Short Intensive Programmes*'.

"De projecten rond internationalisering en Noord-Zuidsamenwerking die we met de hogeschool zelf opzetten, zijn heel arbeidsintenstief", aldus An Vranckx, gewezen Global Engagement Officer van AP Hogeschool Antwerpen.

"Daarom waren en zijn wij zo tevreden met het vijfjarige project Global Minds, omdat de Vlaamse Hogescholenraad daar enorm veel werk in verzet en alles faciliteert (lacht). Eigenlijk moeten we alleen het geld besteden. Vooral het afgelopen jaar is voor ons *'the sky, the limit'* qua internationaal engagement – hoewel we er eigenlijk de tijd noch capaciteit voor hebben. Maar we willen het doen om onze opleidingen en studenten nieuwe perspectieven te bieden."

"Global Minds is eigenlijk een tusseninstrument of smeermiddel om heel wat mogelijk te maken. Het zaaigeld, zo je wil, om mobiliteit te financieren. Zo kunnen we onze docenten op prospectie sturen naar instellingen in de *'Global South'* om er contacten te ontwikkelen. Global Minds maakte dus *'staff mobility'* mogelijk, terwijl ook mensen van die partnerinstellingen naar hier werden gehaald, onder meer van Hoger Kunstinstituut van Havanna. In januari hebben we dan samen geschreven aan een cultureel project, dat hopelijk goedgekeurd zal worden."

"We hebben ook al drie keer een *'Short Intensive Programme'* kunnen organiseren, met telkens een groep van acht tot twintig studenten die twee weken naar het buitenland trekken. Daarin werken we samen met *'local peers'*. Zo is er aan het begin van Global Minds een docent fotografie met studenten naar dat Hoger Kunstinstituut in Cuba gereisd. Dat was eenmalig bedoeld, maar liep zo goed dat we al drie jaar lang structureel met de instelling samenwerken. Echt een *'stepping stone'*-verhaal dus: van docent op verkenning over *'Short Intensive Programme'* – allebei met zaaigeld van Global Minds – tot rechtstreekse samenwerking.

Het uiteindelijke oogstgeld is dan de tentoonstelling waarvoor we Cubaanse fotografen naar hier hebben gehaald. In de toekomst zullen we nog meer inzetten op die groepsreizen, vooral omdat heel wat docenten van andere opleidingen hierrond iets willen opzetten. Idealiter zetten we per jaar één zo'n *'Short Intensive Programme'* op. We zijn dus nog maar begonnen, het is een *'work in progress'* die uiteindelijk tot een *'virtuous cycle'* moeten leiden."

"Global Minds zorgt voor een echt 'stepping stone'-verhaal: van docent op verkenning over 'Short Intensive Programme' tot rechtstreekse samenwerking met de lokale partner." An Vranckx

Maar ook op een andere en zuiver financiële manier maakt Global Minds het verschil binnen AP Hogeschool Antwerpen. "Wij hebben een traditie van drie maanden durende stages in verre landen, vooral voor vroedkunde- en verpleegkunde-studenten. Dat is bijna een noodzaak, want je moet 40 bevallingen bijwonen om te kunnen afstuderen, en dat is in België niet evident – in pakweg Uganda of Congo is dat veel minder een probleem.

Vroeger gingen zo'n 20 procent van onze studenten verpleegkunde en vroedkunde al op dergelijke stage, maar nu wordt dat gestroomlijnd en wordt een klein deel van de prijs gedekt. Ook reis- en studiebeurzen voor onze studenten worden ermee gefinancierd – zowat alle aanvragen kunnen we honoreren. Ik weet dat binnen Global Minds het aspect 'kosten' niet vaak aan bod komt, maar ik vind dit in deze toch wel het vermelden waard." ■

Global Minds Vlaamse hogescholen

Het zit erop. En we starten opnieuw.

Het zit er erop, het eerste vijfjarenprogramma van Global Minds. In dit magazine maak je kennis met een aantal boeiende projecten van de afgelopen vijf jaar en acht maanden. Een periode waarin kracht noch moeite gespaard werd om dit Global Minds-programma tot een goed einde te brengen én vol vertrouwen klaar te staan voor het volgende vijfjarenprogramma.

Voorzitter van de Vlaamse Hogescholenraad Marc Vandewalle en secretaris-generaal Eric Vermeylen blikken beiden tevreden terug op het geslaagde Global Minds-project én kijken vol vertrouwen naar de toekomst van *'global engagement'* in de Vlaamse hogescholen.

Eric Vermeylen: "Tijdens de ontwerpfase van Global Minds in 2017 lag de focus van zowel de Vlaamse hogescholen als de lokale partners vooral op mobiele uitwisselingen van studenten en docenten. De pandemie dwong ons in 2020 dit hele programma te herdenken. Hoe konden we de doelstelling - capaciteitsversterking rond *'global engagement'* - toch nastreven als er geen mobiele uitwisseling meer mogelijk was?"

Marc Vandewalle: "Onder leiding van de Vlaamse Hogescholenraad en in cocreatie met de hogescholen verschoof de focus naar vier nieuwe types van activiteiten: *'globally engaged'* onderzoek, sensibiliseringsactiviteiten, online training voor stafleden en training voor studenten in het kader van wereldburgerschapseducatie."

Eric Vermeylen: "De invulling van deze nieuwe activiteitenlijnen verliep vlotter dan verwacht en werd dankbaar gehanteerd door de hogescholen. Ook rees het idee om een gezamenlijk professionaliseringstraject te ontwikkelen door en voor hogescholen: het *'Global Engagement Staff Lab'*. Nieuwe en al langer meedraaiende hogeschoolmedewerkers kregen zo kans om hun tools en kennis te versterken door deel te nemen aan trainingen, vormingen, professionaliseringstrajecten en conferenties."

"Met succes: er zijn aanzienlijk meer docenten actief rond *'global engagement'* en geen enkele student ontsnapte aan wereldburgerschapseducatie. Deze verworven *'skills'* zullen ze in hun verdere loopbaan en leven nog kunnen gebruiken en ze dragen bij tot de verdere globaliseren van de toekomstige werknemer op de arbeidsmarkt. Neem daarbij de ontwikkeling en aanvraag van heel wat projecten en subsidies bestendigd voor het Zuiden, én de ontwikkeling van een gemeenschappelijk kader *'Global Engagement in Higher Education'* en we kunnen stellen dat we in onze doelstelling geslaagd zijn."

Marc Vandewalle: "We zijn terecht trots op dit geslaagde project, dat gedragen werd door de dertien hogescholen – en binnen het vooropgestelde budget. De onderlinge samenwerking was één van de meest gewaardeerde resultaten volgens de deelnemers, en het uitwisselen van informatie versterkte de synergie en de solidariteit."

"Uiteraard is ons werk nog niet gedaan. We blijven de Vlaamse hogescholen – met hun volledige staf en studentenpopulatie – ook de komende vijf jaar verder ondersteunen." ■

Marc Vandewalle *"We zijn terecht trots op dit geslaagde project, dat gedragen werd door de dertien hogescholen."*

Multidisciplinaire teams op zoek naar oplossingen voor klimaatvraagstukken.

De Gentse Arteveldehogeschool zocht tijdens twee academiejaren naar oplossingen voor klimaatvraagstukken. Daarvoor werd *'Climate Factory'* in het leven geroepen. Ondanks de corona-impact was het project een succes.

Multidisciplinaire aanpak in *'real life setting'*

Elena Lievens is opdrachthouder Sustainable Development en was coach *'ClimateFactory'* aan Arteveldehogeschool: "Met *'ClimateFactory'* brachten we docenten, studenten, personeelsleden en externen samen om oplossingen te zoeken voor klimaatvraagstukken. Het doel: een mindshift op gang trekken. Daarom vertrokken we van heel concrete problemen."

"We bogen ons over uiteenlopende vragen en werkten rond verschillende thema's: duurzamer eten, energievreters, *'mobility shift'* – zowel nationaal om mensen meer met de fiets en te voet te laten gaan,

"Door studenten met verschillende achtergronden samen te brengen, konden ze hun talenten optimaal inzetten." Elena Lievens

> *"Het doel was een mindshift op gang trekken. Daarom vertrokken we van heel concrete problemen."*
>
> Elena Lievens

als internationaal – vergroening van de gebouwen door *'green oxygen walls'*, *'paperless'* werken, *'fair ICT'* en *'zero waste'* & circulaire economie."

"Belangrijk: de deelnemers werkten in een *'real life setting'* én multidisciplinair. Door studenten met verschillende achtergronden samen te brengen, konden ze hun talenten optimaal inzetten. Zo richtte een team een fietscafé op, waar je je fiets kan (laten) repareren. Een studente plastische opvoeding maakte een levensgrote schildpad – Harry – als symbool voor de *'plastic soup'*. Harry is intussen een icoon geworden en reist nog altijd de campussen rond. Nog een andere groep ontwierp klimaatpostzegels. Er was een digitaal magazine, een receptenboekje met vegetarische gerechten, en de Artevelo-award voor de meest gefietste kilometers."

Beperkt door corona, toch een succes

"Het project is nu zo goed als afgerond, maar er is structureel wel wat veranderd. Het fietscafé werd herhaald, het receptenboekje wordt opnieuw verdeeld door STUVO, er kwam een digitaal archief voor de bachelorproeven."

"Jammer genoeg zijn door corona veel grote activiteiten geschrapt. De teams zijn creatief geweest, maar toffe initiatieven zoals *'De langste veggietafel'* mochten niet doorgaan. We organiseerden wel een klein *'ClimateFactory-festival'*, buiten en met beperkte deelnemers."

"Met onder andere een biodiversiteitswandeling in de buurt, een online vegetarische kookworkshop, plastic vissen met DOKano en een moestuinieren-workshop."

Hoopvol kijken naar de toekomst

Elena Lievens: "Ons project was zeer zeker succesvol. Natuurlijk is het niet te vergelijken met de impact die het zonder corona zou gehad hebben. Maar we hebben op korte tijd veel mensen meegekregen, en bewustgemaakt van de problematiek. Iedereen op Arteveldehogeschool kende *'ClimateFactory'*."

"Of we er in de toekomst mee doorgaan, hangt af van de financiering binnen de hogeschool. Zowel ikzelf, als de studenten en andere deelnemers hopen dat het kan. Er zijn nog wat uitlopers, zoals dat fietscafé en digitaal archief. En we ondertekenden de *'Green Deal Eiwitshift'*, waarmee we plantaardige eiwitten willen promoten. Ondertussen is er ook een *'SDG Corner Green Office'* die vanuit het Expertisenetwerk Business en Management gekoppeld is aan een excellentieprogramma voor studenten."

"Ook studenten en externe partners zijn enthousiast en kijken uit naar meer. DOKano is intussen een van onze structurele partners geworden, Velt biedt een speciaal studentenabonnement aan én we ontvingen de *'Global Education Netwerk Europe Award'*. Dat was een hele mooie bekroning." ■

HOGENT

Summerschool ‘Improving the Quality of Life through the Quality of Care’ in Oeganda

HOGENT organiseerde in Fort Portal (Oeganda) voor de vierde keer een twee weken durende *‘summerschool’*. Dit keer lag de focus op de verbetering van levenskwaliteit door betere zorg, in samenwerking met de Mountains of the Moon University en de International Association for the Scientific Study of Intellectual and Developmental Disabilities. Financiering van het project kwam via VLIR-UOS. Onderzoekers Marco Lombardi en Sofie Vindevogel namen hierin het voortouw.

Bachelorstudenten van HOGENT, MMU en partners van het !Ureka-netwerk uit de richtingen verpleegkunde, onderwijs, logopedie, sociaal werk, dieetkunde & voeding, laboratoriumtechnieken, ergotherapie en psychologie die meer dan 60% van hun curriculum hadden afgerond, werden er ondergedompeld in een interdisciplinair en intercultureel programma. Naast theoretische lezingen om kennis te verwerven voor interprofessionele, interculturele en contextueel significante interventies, kregen ze ook de kans om lokale organisaties en hulpverleners te bezoeken en zo hun eigen blik te verruimen.

Sociaal ondernemerschap in samenwerking met Oegandese partners

De *'summerschool'* stond niet op zichzelf, ook andere projecten vloeiden voort uit de contacten met de Oegandese onderwijspartner van HOGENT. Zo reisden docenten Sven D'Hondt en Joeri Brusselle naar Oeganda om daar het lokale netwerk te leren kennen – in het kader van een eigen traject sociaal ondernemerschap in februari 2020.

Toen trokken achttien studenten van verschillende studierichtingen uit het departement bedrijf & organisatie naar Oeganda voor een internationaal programma rond sociaal ondernemerschap. Samen met twintig studenten van de Mountains of the Moon University kregen ze twee weken lang colleges en opdrachten rond sociaal ondernemen, werkten ze samen aan groepsopdrachten en bezochten ze kleine en grote lokale ngo's en ondernemers.

Ze kregen er inzicht in de uitdagingen en kansen van de Oegandese ondernemers en gemeenschappen en volgden inspirerende sessies rond topics als duurzame ontwikkeling, eco-toerisme en *'social business modeling'*. Op het einde van het programma ontwikkelden studenten hun eigen sociaal ondernemingsidee, met de Oegandese situatie en context als uitgangspunt.

> *"We doen wat we kunnen met de middelen die we hebben, maar structurele verankering en een langetermijnvisie zijn heel belangrijk."* Sven D'Hondt

Sven D'Hondt: "Het was een geslaagd project, zowel voor onze studenten als voor de Oegandese deelnemers. We hopen dit structureel te kunnen inbedden, maar daarvoor is financiering nodig. Ook om de studenten van Oeganda eens uit te nodigen in België, hebben we meer middelen nodig. En door een structurele inbedding in het curriculum zouden we bijvoorbeeld stages en bachelorproeven kunnen koppelen aan het project."

Ook op vlak van multidisciplinaire samenwerking zijn er heel wat mogelijkheden. Zo zouden we de lerarenopleiding kunnen betrekken om trainers op te leiden of te begeleiden, en ook voor de studenten van agro- en biotechnologie zijn er volgens mij heel wat interessante projecten mogelijk."
"Uit de samenwerking met de Oegandese partner vloeien nu andere projecten voort, of voorstellen die onderzocht worden."

"We doen wat we kunnen met de middelen die we hebben, maar structurele verankering en een langetermijnvisie zijn heel belangrijk. Deze internationale projecten zijn voor studenten diepgaande ervaringen, en ook voor de partners in het Zuiden is het interessant dat we structureel kunnen blijven samenwerken." ■

LUCA School of Arts

Hoe het denken over doen tot kunst verheffen.

Niet alle hogescholen presenteren in dit magazine een overzicht van de projecten die ze in het kader van Global Minds hebben gerealiseerd. Toen LUCA School of Arts twee jaar geleden de vraag kreeg om een platform rond internationalisering op te zetten, stelde het namelijk vast dat daar binnen de hogeschool geen algemene visie rond bestond. Er was niets dat de individuele acties van docenten en studenten verbond. Coördinatoren Bert Heytens en Caro Vandenhole moest dus eerst op zoek naar die verbinding.

Bert Heytens: "Wat we zagen, was dat studenten geen ethisch kader kregen aangereikt om hun wereldburgerschap vorm te geven. Ondanks enkele prachtige initiatieven en veel goede intenties kwamen docenten en studenten doorgaans uit het buitenland terug met schadelijke inzichten, die vooringenomenheden alleen maar bevestigden. Laat staan dat ze inzichten hadden opgedaan over de uitdagingen op ontwikkelingsgebied. Bovenal moesten we dus op zoek naar een kader. Want iedereen in Gent lijkt aan internationalisering te doen – met de cultuurhuizen voorop – maar er lijkt nooit een sociale structuur aan ten gronde te liggen."

Dus de initiële vraag kon de vuilnisbak in?
"Inderdaad, want we moesten opeens geen *'fancy looking'* platform meer bouwen, maar eerst zoeken naar een radicaal nieuw educatief bindmiddel, met een gemeenschappelijke taal bovendien. De opdracht werd opeens veel groter in schaal: we werden gedwongen om intern de violen gelijk te stemmen, externe interviews te doen, op zoek te gaan naar het Ubuntu-gegeven van *'geen ik zonder wij'*... Anders zouden we weer eindigen met een veelheid aan versplinterde projecten.

Hoe hebben jullie die opdracht aangepakt?
"In de eerste plaats door enorm veel te lezen.

"Studenten kregen geen ethisch kader aangereikt om hun wereldburgerschap vorm te geven"
Bert Heytens

Sarah Ahmed, Bell Hooks, Saidiya Hartman, Jonas Staal, noem maar op. Al die auteurs zijn fundamenteel geweest om ons te doen inzien hoe belangrijk het is om ambiguïteit te omarmen, maar ook hoe moeilijk. En hoe essentieel het is op zo'n project met gelijkgestemden aan te pakken."

Wat bedoel je daarmee?
"Dat verandering van onderuit en binnenin moet komen als je het instituut zelf wil veranderen – *'let's start a revolution from below'*! Want een verheven standpunt heeft nog nooit tot meer solidariteit geleid. Wij willen daarom een *'toolkit'* aanreiken om anders naar het Zuiden te kijken en onze visie van de grond af opnieuw op te bouwen. Daarom hebben we onze denkproject *'Hopscotch'* genoemd, Engels voor hinkelspel: omdat de ontwikkeling van een verhaal niet per se lineair of chronologisch moet zijn. Je zet enkele stappen en keert op je stappen terug, je ontwikkelt maar gaat niet per se vooruit."

"Deze oefening vraagt niets minder dan het herdenken van ons onderwijs." Caro Vandenhole

Gaan jullie dit concreet in het curriculum gieten?
"Daar zijn we nog lang niet. We gaan nu eerst met externe mensen vanuit verschillende invalshoeken praten en gemodereerd in debat gaan om input te verzamelen. Vervolgens gaan we met die inzichten rond duurzame educatie aan de slag, in de hoop op termijn tot een nieuwe sociale structuur te komen. Dat is niet evident, want het vraagt niets minder dan het herdenken van je onderwijs. Bovendien wordt er bedroevend weinig budget voor vrijgemaakt – hoeveel heeft men er met andere woorden voor over? Maar nu stel ik het misschien allemaal wat te cru." ■

Collega's Katelijne Demeyere en Jurgen Ceuppens van Howest

Vives Hogeschool & Howest

West-Vlaamse hogescholen bundelen de krachten in duurzame SIP/NIP.

Zowel Howest als VIVES ontvingen een Global Minds-budget voor de organisatie van een *'Short Intensive Programme'* of SIP. Daarop besloten beide West-Vlaamse hogescholen de krachten te bundelen en samen te werken in de organisatie en coördinatie van hun projecten. Zo ontstond de mogelijkheid om twee academiejaren een SIP te organiseren – alternerend met een NIP - én op een structurele manier duurzame samenwerkingen met Filipijnse partnerinstellingen aan te knopen.

SIP met een plus

Howest *'Global Engagement Officer'* Katelijne Demeyere volgt de samenwerkingen tussen Howest en het globale Zuiden op: "Howest en VIVES zijn ook lid van het Synergieprogramma van de provincie West-Vlaanderen, dat zoekt en stimuleert synergiën tussen partners uit de academische wereld, lokale overheid, NGO's, coöperaties en vierde pijlers of *'people organisations'* in West-Vlaanderen en de Filipijnen. Daardoor konden we onze SIP ook uitbreiden met een *'North Intensive Programme'* of NIP en onze partners uit de Filipijnen ook uitnodigen in België. Dat was een grote meerwaarde."

Bij het project waren twee West-Vlaamse hogescholen en vier Filipijnse universiteiten betrokken. Twee ervan coördineerden samen met Howest het SIP/NIP-programma: Saint Mary's University en Isabella State University.

De focus van het project lag op drie grote thema's: duurzame landbouw, innovatief ondernemerschap en klimaatverandering. Vierentwintig Vlaamse en evenveel Filipijnse studenten bogen zich over concrete casussen, die lokale landbouwcoöperaties aanreikten. Het resultaat was een erg praktijkgericht onderzoek, waarbij studenten in interdisciplinaire teams tot oplossingen kwamen voor de problemen.

Katelijne Demeyere: "De samenwerking met VIVES en de vier universiteiten verliep vlot. We hebben elkaar doorheen het project leren kennen: ik reisde naar de Filipijnen om alles daar ter plaatse voor te bereiden en Filipijnse collega's zijn naar België gekomen. Met zes partners hebben we een zeer mooi project in mekaar gestoken."

Geen eenrichtingsverkeer

Het NIP doorbrak het eenrichtingsverkeer van studenten of docenten naar het globale zuiden. Dankzij de provincie West-Vlaanderen was er ook voldoende budget om Filipijnse partners uit te nodigen, vanuit het idee van wederkerigheid.

"Vierentwintig Filipijnse studenten en hun coaches verbleven in februari 2020 twee weken in België, nog net voor de coronapandemie losbarstte."

De combinatie van SIP én NIP was een succes, voor zowel VIVES en Howest als de Filipijnse partneruniversiteiten. "We wilden een globaal verhaal brengen, en via structurele samenwerkingen duurzame oplossingen bieden. Hoewel de tweede SIP vertraging opliep door corona, is het wel een verhaal dat we met alle instellingen samen schreven." ■

De focus lag op drie grote thema's: duurzame landbouw, innovatief ondernemerschap en klimaatverandering.

VIVES en Howest bundelden de krachten en organiseerden samen een SIP/NIP. De coördinatie van de eerste uitwisseling gebeurde door Howest, VIVES zou in co-promotorschap met Central BicolState University of Agriculture de tweede keer voor haar rekening nemen. Maar zoals bij veel (internationale) projecten gooide de coronapandemie ook hier roet in het eten. Gelukkig bleven ze bij VIVES niet bij de pakken zitten en plannen ze al een post-corona SIP/NIP.

Lies Verstraete is *'Global Engagement Officer'* voor VIVES en zij vindt het project ondanks de vertraging alvast geslaagd: "De interdisciplinaire samenwerking over de grenzen heen biedt een mooie leerkans voor alle deelnemende studenten. Internationale uitwisselingen lagen stil, maar dankzij de virtuele samenwerking konden we toch twee jaar overbruggen en konden we sterke partnerschappen aangaan met onze partnerinstellingen uit de Filipijnen." ■

Odisee

Cultuursensitiviteit verhogen? Dan kan ook online!

In de schoot van Global Minds werkte Odisee twee projecten uit: *'Chronische ondervoeding vermijden tijdens de eerste duizend dagen van het leven'* – in samenwerking met de Foundation Heights & Minds – en 'Collaborative Online International Learning' (COIL) met partnerinstellingen in Senegal en Benin. Voor het project over chronische ondervoeding ontving de opleiding voedings- en dieetkunde de Global Minds Award 2021.

Praktische tools in de bestrijding van ondervoeding

Martine Willems is als anker internationalisering van de opleiding voedings- en dieetkunde in Odisee initiatiefnemer van de samenwerking met de *'Foundation Heights & Minds'*, een ngo met focus op gezonde voeding tijdens de eerste duizend dagen van het leven én bestrijding van ondervoeding.

Martine Willems : "Elk jaar vertrekken er heel wat studenten op buitenlandse stage, maar met de coronapandemie was internationaal reizen zo goed als onmogelijk. Dus ging ik op zoek naar een alternatief. Toevallig botste ik op een Linked-In-post van Heights & Minds. Ik was *'getriggerd'*, nam contact op en ging in gesprek met hen."

"De focus die de *'foundation'* legt op gezonde voeding vanaf conceptie tot een kind twee jaar is, sluit perfect aan bij de inhoud van onze opleiding. De eerste contacten waren warm en aangenaam, we zagen wel brood in een samenwerking."

Zo gezegd, zo gedaan en de studenten van de opleiding voedings- en dieetleer gingen aan de

slag om onmiddellijk bruikbare tools uit te werken. Zo ontwikkelden Pauline Dubrux, Ondine Moreels en Maud Verschaffel een spel rond het belang van goede eet- en drinkgewoonten tijdens de eerste duizend levensdagen, dat zowel digitaal als ter plaatse kan gespeeld worden. Laatstejaarsstudenten Fee Buysse en Britt Vandenbrande schreven een receptenboekje met fonio in de hoofdrol – een graansoort die in Afrika overal goed te telen is. Indra Dooms en Lore Van Mello werkten recepten uit voor gezonde sapjes. En studenten Anouk Windey en Loes Peetermans onderzochten een manier om lokale groenten en fruit te drogen en zo de houdbaarheid ervan te verhogen en de consumptie van groenten en fruit te stimuleren.

Martine Willems: "In het najaar 2021 testte studente Yacine Wens in Senegal alle *'tools'* en materialen in de praktijk uit, samen met de lokale gemeenschap. Ze probeerde de recepten uit, en stuurde bij waar nodig. Yacine begon intussen ook te werken voor Heights & Minds en eind maart 2022 vertrok een andere studente in het kader van een stage naar Senegal om Yacine te ondersteunen. Drie studenten vertrekken in maart ook naar Oeganda om daar hetzelfde te doen."

Structureel samenwerken: check

Op de Global Minds-conferentie stelde Martine Willems het project met Heights & Minds voor – en de opleiding won de Global Minds Award 2021.

> *"De meerwaarde zit in het leren samenwerken met mensen die een andere culturele achtergrond hebben."*
>
> Nele Vermeulen

"We wilden vooral aan andere hogescholen tonen dat je cultuursensitiviteit ook kan verhogen als studenten niet ter plaatse gaan. En dat is gelukt, met de award als mooie bekroning."

Intussen werd de samenwerking tussen Heights & Minds en Odisee structureel. Beide instellingen vinden elkaar in de gelijkende visie en aanpak, én in de mogelijkheid van kruisbestuiving.

Martine Willems: "Voor een meeting met Heights & Minds zochten we een vergaderruimte in Den Haag. We konden terecht bij een van onze partnerscholen in de buurt. Tijdens die vergadering kwam ter sprake dat Heights & Minds op zoek was naar een opleiding productontwikkeling. Ik heb die twee partijen samengebracht, met een fijne samenwerking als resultaat.

Interdisciplinair & intercultureel samenwerken

Nele Vermeulen is *'Global Engagement Officer'* bij Odisee. Zij stimuleert en ondersteunt onder andere nieuwe en bestaande internationale projecten tussen de hogeschool en partnerinstellingen in het globale Zuiden. Naast het project in de opleiding voedings- en dieetleer startte ook een COIL met partnerinstellingen uit Benin en Senegal.

Nele Vermeulen: "De opleidingen vroedkunde, verpleegkunde, biomedische laboratoriumtechnologie en lager en secundair onderwijs organiseerden tijdens de eerste week van september een gezamenlijke internationale leerweek met partneronderwijsinstellingen in Senegal en Benin."

Nele Vermeulen: "De titel ervan was: '*Nous devons être le changement que nous voulons voir dans le monde*'. Na een digitale sessie rond wereldburgerschapseducatie en SDG's – begeleid door Enabel - werkten de studenten in groepen rond vijf concrete casussen: een klinische case rond bevalling, een case rond leven met HIV, een case rond wondzorg en hygiënevoorschriften, een case rond kinderen die met honger in de klas zitten en een case rond kind met uitsluiting/faalangst/agressie in klas."

Het doel van deze COIL: leren van elkaar in een multidisciplinaire context, leren omgaan met de interculturele verschillen en intercultureel communiceren."

Nele Vermeulen: "Daar botsten onze studenten wel op wat hindernissen, ook in aanpak. Het was vooral voor de Odisee studenten een boeiende oefening om iedereen te betrekken en om te bewaken dat ook medestudenten van de partnerinstellingen een gelijke positie in het groepswerk opnamen."

Ook meer praktische uitdagingen bemoeilijkten de samenwerking soms. De internetconnectie was niet altijd even stabiel, en ook de taalbarrière zorgde wel eens voor vertraging.

Nele Vermeulen: "Alle sessies verliepen in het Frans. Interessant voor de studenten lager onderwijs die Frans in hun pakket hebben, maar toch niet altijd evident."

Nele Vermeulen: "De meerwaarde van dit online project zat vooral in het leren samenwerken met mensen die een andere culturele achtergrond hebben en het uitwisselen van ideeën binnen multidisciplinaire en interculturele werkgroepen. Op dit moment onderzoeken we of een nieuwe editie mogelijk is. Zowel studenten als begeleidende docenten waren enthousiast en we hebben veel geleerd. Het zou jammer zijn als het nu stopt." ■

Antwerp Maritime Academy

Via workshops samen bouwen aan een luchtkwaliteits-monitoringssysteem

Volg met dit dagboek mee het onderzoeksproject van de studenten van de Antwerp Maritime Academy in Cuba. Daar bouwden ze via workshops, samen met de studenten van de University of Cienfuegos mee aan een meetsysteem om de luchtkwaliteit te testen.

Zondag 14 april,

Aankomst in Varadero, Cuba

Na wat kleine problemen met de douane bij aankomst in Varadero (Cuba) over onze Arduino hardware, werden we opgehaald met het busje van de universiteit. Het busje was te klein (te veel bagage) en de reis naar Santa Clara een beetje lang (3 uur). We waren blij dat we het universiteitshotel van de Universidad Central 'Marta Abreu' de Las Villas bereikten.

Maandag 15 april,

Hallo wereld

Ook in Cuba is het die week vakantie. Er zijn geen studenten op de campus en de studentenvoorzieningen zijn gesloten. De middaglunch was een 'probleem' dat werd opgelost door in de stad Santa Clara te gaan eten. Onze eerste cursus is gericht op de organisatie van de workshop en we streven ernaar dit binnen twee weken op te lossen: het bouwen van een goedkoop luchtkwaliteitsbewakingssysteem en het ontwikkelen van goedkope kalibratiemethoden. De Arduino-software werd op ieders computer geïnstalleerd en de eerste *'Hello world'*-schetsen werden gemaakt. Cubaanse en Belgische studenten vormen kleine groepjes en werken samen tijdens de eerste oefeningen.

Dinsdag 16 april,

Bouwen van de eerste versie van de datalogger

Vandaag hebben we de temperatuur- en relatieve vochtigheidssensor gekoppeld aan het Arduino-bord. Nu we 2 omgevingsparameters kunnen meten, moeten we onze gegevens opslaan op een SD-kaart. Tenslotte zijn we begonnen met het koppelen van de *real-time* klok aan het Arduino-bord.

Onze focus was het ontwikkelen van de software om de Arduino te transformeren in een datalogger. Er was een discussie in de groepen over hoe de *real-time* klok te initialiseren en hoe te beslissen hoe een monitoringsysteem moet beginnen te meten. De eerste versie van het monitoringsysteem is bijna klaar.

Woensdag 17 april,

De tweede versie van de datalogger

We moesten de schets van de eerste versie van het monitoringsysteem afmaken. Daarna bouwen we de tweede versie van het monitoringsysteem, inclusief de ozonsensor en de luchtkwaliteitssensor. Docenten en studenten werkten als een team om de problemen op te lossen. Alles ging goed totdat we ons realiseerden dat de luchtkwaliteitssensor vreemde signalen genereerde. De Cubaanse docenten werkten tot 's avonds laat om dat probleem te begrijpen en op te lossen.

Donderdag 18 april,

De definitieve versie van de datalogger

Om alle sensoren in één monitoringsysteem te hebben met behulp van het '*kliksysteem*' van de firma Mikroe, moesten we twee Arduino systemen koppelen met behulp van een *master-slave* relatie. Die koppeling was lastig, maar het is gelukt. Toen het systeem eenmaal werkte, moesten we het omvormen tot een monitoringsysteem met serienummer, vaste meetfrequentie, ... Dit vergde meer tijd om alle systemen af te werken. We besloten alle meetsystemen te installeren langs de straat die het centrum van de stad Santa Clara verbindt met de universiteit. Wij, het Belgische team, hebben het apparaat op het terras van ons hotel geplaatst.

Vrijdag 19 april,

Officiële feestdag in Cuba

Goede Vrijdag is een officiële feestdag in Cuba. Studenten en docenten waren vrij om te genieten van de zonsopgang in ons hotel. Ondertussen meten de monitoringsystemen de luchtkwaliteit.

Zaterdag 20 april,

Symposium in Cienfuegos

Zaterdagochtend gingen we met de bus naar Cienfuegos, een belangrijke havenstad in Cuba. Verschillende onderzoekers van onze gastuniversiteit, van de universiteit van Cienfuegos en van het CEAC, stelden hun werk in verband met de luchtkwaliteit voor. Ook het Belgische team, Werner en Tim, presenteerden hun werk. Toen we terug in ons hotel waren, ontdekten we dat het meetsysteem op het terras verdwenen was. We schoten lichtelijk in paniek.

Zondag 21 april,

Nog een vrije dag

We hebben ons monitoringssysteem teruggevonden! De schoonmaakster dacht dat we het instrument op het terras vergeten waren. Dus had ze het weggenomen. We zetten het terug op het terras. We waren vrij om Cuba te verkennen.

Maandag 22 april,

Eerste ijkingstesten

De lessen van de eerste week werden gegeven door het Cubaanse team. De lessen van de tweede week werden gegeven door het Belgische team. We kregen een eerste blik op de gegevens van onze meetcampagne. Er werd een inleiding tot metadata gegeven, maar belangrijker was dat we naar de faculteit scheikunde gingen waar we onze eerste ijkingsproeven begonnen. Het koelen van de temperatuursensor met gemalen ijs was moeilijk omdat ijs in tropische omstandigheden snel smelt, maar we konden het verschil tussen de sensor en een conventionele glazen thermometer controleren. Een alternatieve aanpak was om eerst water op te warmen en de afkoeling tot kamertemperatuur te volgen met zowel het meetsysteem in een plastic zak als een glazen thermometer.

De relatieve vochtigheidssensor werd getest door de relatieve vochtigheid te controleren met behulp van oververzadigde zoutoplossingen. De eerste poging om de sensor voor zwevende deeltjes te ijken mislukte omdat we er niet in slaagden het krijtpoeder gelijkmatig in een gesloten doos te verspreiden met behulp van een ventilator. Die avond zijn alle meetapparaten dicht bij elkaar geplaatst zodat ze

dezelfde omgeving kunnen meten. Het doel van die meetcampagne is de verschillen tussen de meetapparaten te compenseren.

Dinsdag 23 april,

Verfijning van de ijkopstellingen

In het scheikundelab werden de experimentele opstellingen voor het ijken van de sensoren verfijnd en herhaald. Met deze verbeteringen konden de proeven over relatieve vochtigheid, een relatieve vochtigheid bereiken zoals die in de literatuur wordt vermeld.

Een Belgisch team bouwde een opstelling met plastic flessen, lijm en tape om alle stof uit de lucht te verwijderen en een omgeving van *'nul-lucht'* te creëren voor de sensoren voor zwevende deeltjes. Vervolgens werd de ruimte gevuld met sigarettenrook om te controleren hoe de PM-sensoren reageerden op hun verzadigingspunt.

Woensdag 24 april,

Afronding van de kalibratie

In de ochtend werden alle experimenten afgerond. De opstelling om alle deeltjes uit de omgevingslucht te verwijderen, werd omgebouwd tot een systeem om de relatieve vochtigheid te regelen. Verschillende scenario's werden getest (lucht door heet en gekoeld water pompen, het meetapparaat in silicagel plaatsen, enz.) De temperatuurkalibratietests werden verfijnd en herhaald. In de namiddag werd begonnen met de verwerking van de verzamelde gegevens van de kalibratie-experimenten. Die nacht werd een extra meetcampagne uitgevoerd door deeltjes uit dezelfde omgeving te monitoren met 4 verschillende sensoren.

Donderdag 25 april,

Dataverwerking en voorbereiding van de presentaties

We legden de laatste hand aan de metadata informatie van alle verzamelde gegevens, opgeslagen in Excel-bestanden. De betrouwbaarheid van de sensoren werd gecontroleerd aan de hand van de kalibratie-experimenten. Ook werden de verschillen tussen de sensoren van verschillende monitoringsystemen gecompenseerd. Vervolgens werden de verzamelde gegevens van de meetcampagne verwerkt. Het principe van voortschrijdende gemiddelden werd geïntroduceerd, niet alleen om ruis te verminderen, maar ook om langzaam fluctuerende signalen te scheiden van sterk fluctuerende signalen. In de namiddag kregen de studenten een inleiding over het geven van presentaties door Tim. Studenten werkten in groepjes aan hun PowerPoint-presentaties.

Vrijdag 26 april,

Miniconferentie en afscheidsdiner

Alle studenten gaven een overzicht van hun werk over de kalibratie en de analyse van de luchtkwaliteit rond de straat die Santa Clara met de universiteit verbindt. Elk team heeft een ander aspect gepresenteerd: kalibratie van de temperatuursensor, kalibratie van de relatieve vochtigheidssensor, experimenten in het plastic fles-prototype om de concentratie van deeltjes te controleren, enz.

De presentaties toonden het belang aan van de samenwerking tussen de automatisering en de faculteit scheikunde: er zijn niet alleen goedkope controlesystemen gebouwd, maar ze zijn ook gekalibreerd met goedkope methoden. Aan het eind van de middag werd de workshop afgesloten met een afscheidsdiner. Het beoogde programma was volledig gerealiseerd en er was een goed gevoel over wat we geleerd hebben.

Zaterdag 27 april,

Vrije dag

De workshop is afgerond. We hadden een vrije dag om te genieten van de schoonheid van het eiland.

Zondag 28 april,

Terug naar huis

Het is zondagochtend en tijd om naar huis te gaan. Onze reis in Cuba is echt ten einde, hoewel het verkeer in Cuba nog steeds een avontuur blijft.

Maandag 29 april,

Weer thuis

Het is maandagochtend. We zijn aangekomen in Brussel. Dit is het echte einde van de workshop. Toch nog snel een laatste afscheidsfoto voor we vertrekken. ■

Thomas More

‘Tackling Global Challenges’ Collaboratief online en internationaal leren.

Thomas More Hogeschool biedt haar studenten de mogelijkheid om te kiezen voor een interculturele, interdisciplinaire en internationale cursus. Tackling Global Challenges is een Collaborative Online International Learning (COIL) in het Engels, waarin eigen studenten en docenten projectmatig samenwerken met partnerinstellingen in het Globale Zuiden (onder meer Ghana, Ethiopië en Kenia).

In de cursus staan de SDG’s centraal en via teamprojecten bouwen studenten meer intercultureel begrip en communicatie op. Stap voor stap pakken ze uitdagingen aan – van probleemidentificatie tot de uiteindelijke uitwerking. Via de nieuwste onderwijstechnologische oplossingen om te kunnen samenwerken over de grenzen heen, scherpten studenten en docenten hun interculturele vaardigheden aan, dankzij de steun van Global Minds.

Vijf studenten van Thomas More, zestien studenten van de Ethiopische Mekelle University, twaalf studenten van BTOPTC in Ghana en dertien studenten uit Thailand schreven zich in tijdens het eerste jaar, in 2021. In totaal werkten toen zo’n vijfenveertig studenten en drie docenten intensief mee aan dit project.

Tijdens het tweede inrichtingsjaar namen negen studenten van Thomas More, twintig studenten van de Universiteit van Nairobi in Kenia en dertien studenten van BTOPTC in Ghana deel. In totaal werkten er toen tweeënveertig studenten, drie docenten en zes assistent-docenten mee aan deze tweede cursus.

Alle deelnemers en betrokkenen hebben deze COIL als een succes ervaren. Daarom plant Thomas More in het volgende Global Minds-programma opnieuw enkele COILS, met dezelfde doelstelling en samenwerkingen. De Mekelle University reageerde alvast enthousiast.

Goitom Tegegn Admasu
Staff Executive International Office, Thomas More

Stijn Coenen

Samen bouwen aan een internationale community van 'global minded people'.

Als de projecten waarover je in dit magazine leest, iets duidelijk maken, dan is het wel dit: Global Minds heeft - als inspirerende boodschap én als concrete werking – een stevige voet aan de grond gekregen in onze Vlaamse hogescholen.

Op de manier die hen zo eigen is, *'hands-on'* en praktijkgericht, kreeg de samenwerking tussen hogescholen in Vlaanderen en het globale Zuiden vorm. Samen uitdagingen in het werkveld aanpakken met innovatie en ondernemingszin, op zoek gaan naar creatieve oplossingen vanuit toepassingsgericht onderzoek, leren van en met elkaar... de hogescholen hebben het motto *'sharing minds, changing lives'* meer dan waargemaakt.

Ondertussen loopt het nieuwe vijfjarenprogramma (2022 – 2027) reeds en opnieuw slaan alle Vlaamse hogescholen de handen in elkaar. Hun gemeenschappelijke impact statement: samen bouwen aan een internationale community van geëngageerde, *'global minded'* mensen om de omslag naar duurzame ontwikkeling in een eerlijke en rechtvaardige samenleving mogelijk te maken.

We bouwen verder op de ervaringen van de voorbije vijf jaar. We leerden bv. dat staff mobility het middel bij uitstek is om nieuwe partnerschappen op te bouwen en de bestaande te versterken. Ook flexibilisering, meer inkomende studentenmobiliteiten, modulair werken en (online) training voor (lokale) studenten en medewerkers bleken krachtige hefbomen om de mogelijkheden voor samenwerking tussen hogescholen, hier en in het Zuiden, te versterken.

Om onze impact te verhogen, zullen we de komende jaren volop inzetten op de vorming van *'agents & partners/drivers of change'*, zowel op individueel, als instellingsniveau, om zo globaal engagement nog steviger in te bedden in het leren en werken aan de hogeschool. Met de verwachting uiteraard dat onze toekomstige alumni ook zelf zulke *'agents of change'* willen en kunnen zijn, en hun competenties duurzaam zullen valoriseren, o.a. in samenwerkingen met lokale partners.

"De hogescholen zijn met hun sterke toepassingsgerichte focus meer dan ooit een noodzakelijke kennispartner." Stijn Coenen

We zullen ook onze medewerkers meer kansen bieden om lokale noden te leren kennen, gezamenlijke projecten op te zetten en hechte, langlopende partnerschappen aan te gaan. We zullen werken binnen vijf domeinen (doelgroep, onderzoek, bereik en beleidsondersteuning, netwerken en partnerschappen, trainingsprogramma's) met activiteiten in drie clusters (globale uitwisseling, partnerschappen en projectinitiatieven).

Geprikkeld door de beoordelingscommissie gaan we ook de uitdaging aan om werk te maken van een door alle hogescholen gedragen gender- en milieubeleid. We zullen de samenwerking met de Vlaamse universiteiten versterken en actief synergieën zoeken en vormgeven. In het kader van een associatief project, opgezet door de associaties met als doel de samenwerking tussen de hogeronderwijsinstellingen op het vlak van *'global engagement'* te faciliteren en te bestendigen, ontvouwen zich alvast veelbelovende plannen voor uitwisseling en gezamenlijke trajecten.

Het is mijn overtuiging dat de hogescholen, met hun twee voeten in de praktijk en de samenleving, mee het verschil moeten en kunnen maken. Met hun sterke toepassingsgerichte focus zijn ze meer dan ooit een noodzakelijke kennispartner, in noord en zuid. Laten we er samen – als *'global minds & hands'* – voor zorgen dat we die rol én opdracht ten volle waarmaken. ■

Stijn Coenen,
voorzitter werkgroep Global Engagement

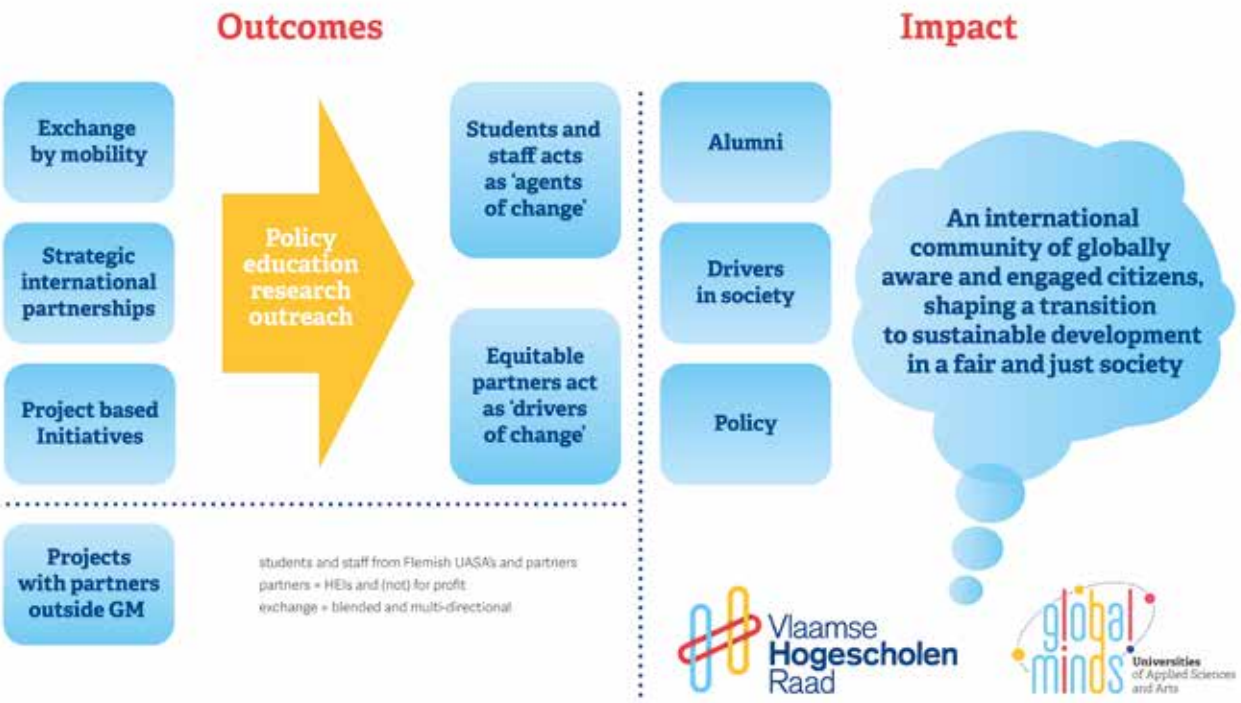

KdG
Karel de Grote Hogeschool

LUCA
SCHOOL
OF
ARTS

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

PXL

Antwerp
Maritime
Academy

Odisee
DE CO-HOGESCHOOL

a:artevelde
hogeschool

AP
AP HOGESCHOOL
ANTWERPEN

HO
GENT

UCLL
HOGESCHOOL

THOMAS
MORE

howest
/ hogeschool

hogeschool
vives

met de steun van

vliruos
SHARING MINDS, CHANGING LIVES

Belgium
partner in development

Vlaamse Hogescholen Raad
samen, werken aan talent voor morgen

global minds
Universities of Applied Sciences and Arts

Vlaamse Hogescholenraad
Ravensteingalerij 27
1000 Brussel, België
+32 2 211 10 00
www.vlaamsehogescholenraad.be

Illustraties: Rob Marcelis
Portretten: Gilles Vanmaldeghem
Redactie: Lies Cattersel en Hannes Dedeurwaerder
Opmaak en eindredactie: Gert Fransen
Verantwoordelijke uitgever: Eric Vermeylen

Wettelijk depot: D/2023/12.784/02